

Čís. 5742.

Ohledač masa a dobytka, ustanovený obecním zastupitelstvem a vzatý do slibu obecním starostou, je nejen osobou jmenovanou v § 68 tr. zák., požívající ochrany podle §§ 81, 312 tr. zák., nýbrž i veřejným úředníkem podle § 101, odst. 2 tr. zák., požívajícím ochrany podle § 153 tr. zák.

Ke skutkové podstatě nedokonaného zločinu podle § 153 tr. zák.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1936, Zm I 749/36.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 16. dubna 1936, jímž byl obžalovaný podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro zločin podle §§ 8, 153 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a uznal obžalovaného vinným, že dne 13. prosince 1935 v T. urazil skutkem úředně ustanoveného ohledače masa F. P., tudíž osobu jmenovanou v § 68 tr. zák., když konala svou službu, čímž spáchal přestupek podle § 312 tr. zák.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje důvody zmatečnosti podle čis. 9 a) § 281 tr. ř. Napadá rozsudek prvního soudu proto, že skutek obžalovaného nepodřadil pod ustanovení §§ 8, 153 tr. zák., jak bylo žalováno, nebo alespoň pod ustanovení § 312 tr. zák. Oprávnění lze přiznati stížnosti jen v posledním směru. Nálezací soud zprostil obžalovaného vůbec viny, ježto podle jeho názoru nebyl F. P. veřejným úředníkem ve smyslu § 153 tr. zák., ani osobou vrchnostenskou podle § 68 tr. zák. a ježto dále neshledal skutkovou podstatu § 153 tr. zák. také proto, že obžalovaný F. P-a na těle nepoškodil, jak toto zákonné ustanovení předpokládá.

Povahu veřejného úředníka odepřel první soud P-ovi proto, že nebyl okresním úřadem, tedy jak rozsudek uvádí, veřejným úřadem, ustanoven za ohledače masa, nýbrž pouze tímto úřadem schválen, a také nebyl okresním úřadem vzat do přísahy, nýbrž jen obecním starostou do slibu, takže nejde zde o úřední ustanovení ohledačem masa, pro kterýžto nedostatek se nestal osobou, která je mocí veřejného příkazu povinna obstarávat vládní práce. Poněvadž pak P. nebyl jako ohledač masa vzat do přísahy, odepřel mu první soud i ochranu § 312 tr. zák. Tomuto odůvodnění vytýká stížnost právem mylnost.

Ohledání masa a dobytka, zavedené v obvodě bývalého království českého již patentem ze dne 14. května 1770, označeným jako všeobecný tržní řád v Čechách, a guberniálními nařízeními ze 27. prosince 1810, čis. 285 Sb. prov. zák. a z 21. května 1830, čis. 123 téže sbírky, je upraveno jednak předpisy zdravotními, jednak veterinárními.

Zákon o organisaci veřejné zdravotní služby z 30. dubna 1870, čís. 68 ř. z., stanovil pak v § 3 a), že výkonu ohledání masa a dobytka přísluší obcím v samostatné jejich působnosti jakožto součást zdravotní policie k věcem potravním. Agenda tato spadá pod výkon samostatné působnosti obce zmíněný v § 28 čes. obec. zřízení ze 16. dubna 1864, čís. 7 zem. zák., pod čís. 4 (výkon policie vztahující se k věcem potravním a dohled k prodeji na trhu) a čís. 5 (policie zdravotní).

Jako veterinární předpis spadá v úvahu dále zákon ze 6. srpna 1909, čís. 177 ř. z., jenž rozšířil značně povinnost dáti ohledati maso a dobytek a stanovil v § 13, že jako ohledači mají býti ustanoveni zvěrolékaři k ohledání dobytka a masa v obecních jatkách jakož i ve větších jatkách vůbec a k ohledání při nucených porážkách v místech, kde zvěrolékař bydlí nebo je na blízku. Zvláštní zákon o úpravě k ohledání dobytka a masa, který předvídalo nařízení z 15. října 1909, čís. 178, provádějící § 13 právě uvedeného zákona, nebyl dosud vydán.

Je-li ohledání masa a dobytka součástí místní policie obecní, která patří do samostatné působnosti obce, náleží výkon této agendy orgánům obecním, především podle § 59 čes. obec. zřiz. starostovi.

Podle § 32 čes. obec. zřiz. má obecní zastupitelstvo přidati obecnímu starostovi jistý počet osob srovnávající se s potřebou, které by konaly práce, jež obci náleží podle samostatné i přenesené působnosti. Shledá-li obecní zastupitelstvo potřebu, aby za tím účelem byli ustanoveni úředníci a služebníci (zřizenci), přísluší mu stanovit, kolik jich má býti, jaké tituly a platy mají míti a jakým způsobem se mají bráti do přísahy.

Podle tohoto zákonného ustanovení jsou také zřizováni laičtí ohledači masa a dobytka. Jejich ustanovení patří tudíž do působnosti nikoli okresních úřadů, nýbrž obecního zastupitelstva; jdeť právě o obor působnosti, v němž obec může sama volně ustanovovati, nařizovati a činiti opatření (§ 28 obec. zřiz.) šetříc zákonů.

Uvedené zákony přikazují pak obci, pokud jde o volbu ohledačů, aby v případech uvedených v § 13 zák. čís. 177/1909 ř. z. pověřilo ohledáním zvěrolékaře, jinak podle povahy věci osoby věci znalé, tedy, kde není zvěrolékařů, lékaře, kteří nesmějí podle § 28 nařízení z 11. ledna 1923, čís. 24 Sb. z. a n., odmítnouti pravidelnou prohlídku dobytka určeného k porážce a masa za podmínek v tomto zákonném ustanovení uvedených — a není-li osob takto kvalifikovaných, spolehlivé osoby laické. Záleží pak na obci (obecním zastupitelstvu), zdali určitou osobu (člena zastupitelstva) pověří touto funkcí, nebo přikáže-li za tím účelem výkon této práce obecnímu zřizenci pro jiný obor již ustanovenému, či zřídí-li zvláštního zřizence jen pro tento obor. Zřizence ustanoveného k ohledání masa a dobytka je podle § 32 čes. obec. zřiz. vzíti do přísahy či do slibu stejně jako úředníka nebo zřizence ustanoveného k výkonu jiného oboru působnosti obecní (na př. místní policie bezpečnostní), kteréžto zaslíbení řádného konání povinností, jež přísluší přijmouti za obec starostovi nebo jeho zástupci, má konstitutivní význam pro vznik služebního poměru. Jakmile byla určitá osoba obcí (obecním zastupi-

telstvem) zvolena ohledačem a vzata starostou do slibu, byla řádně úředně ustanovena. Jiného formálního ustanovení, které nalézací soud postrádá, není. Přísežná forma zaslíbení, požadovaná snad zákonodárstvím starší doby, byla v zákonodárství Československé republiky nahrazena pouhým slibem, jak patrně zvláště také z ustanovení § 9 zákona ze 17. prosince 1919, čís. 16 Sb. z. a n. z r. 1920, týkajícího se služebních poměrů trvale ustanovených zřízenců obecních, a z jiných zákonů, upravujících poměry veřejných zaměstnanců.

Již ustanovením obecním zastupitelstvem a vzetím do slibu obecním starostou stává se ohledač masa a dobytka zřízencem nebo služebníkem úřadu obecního (§ 68, odst. 2 tr. zák.). Jako takovému pak mu přísluší ochrana poskytovaná osobám v § 68 tr. zák. jmenovaným ustanovením §§ 81 a 312 tr. zák., aniž bylo zapotřebí jeho vzetí do přísahy okresním úřadem, kterýžto požadavek nelze dovoditi ani z uvedených zákonných předpisů o ohledání a ohledačích, ani z § 68 tr. zák. Ani potvrzení ohledače jmenovaného obcí okresním úřadem není konstitutivní podmínkou v založení jeho úředního postavení, neboť tuto náležitost nelze rovněž dovoditi z uvedených dosud ustanovení, která jediné přicházejí v úvahu. Může jíti jen o pouhé oznámení okresnímu úřadu a vzetí jmenování na vědomí tímto úřadem, čímž jest umožněno státní správě zjištění, zdali obec plní náležitě povinnosti uložené jí předpisy o ohledání dobytka a masa, po př. zjednání odpomoci a nápravy, kdyby tyto povinnosti nebyly plněny zvláště tím, že by ohledání masa bylo zanedbáno a ohledači nebyli ustanoveni. Tento dohled jest odůvodněn — nehledě ani k ustanovením guberniálního nařízení z roku 1810, jímž bylo již nařízeno krajským, to jest tehdejším zeměpanským úřadům, bdíti nad zachováním předpisů o zřízení ohledačů masa a dobytka — všeobecně dozorčím právem státu, vyplývajícím z ustanovení § 102—104 čes. obec. zřízení.

Zákonem z 15. dubna 1920, čís. 332 Sb. z. a n., převzal ovšem stát výkon policie zdravotní (§ 1). Zákon tento nařizuje v § 2, že za tím účelem bude zřízen u okresních úřadů, měst se zvláštním statutem a župních úřadů (nyní zemí) potřebný lékařský personál a pomocný personál zdravotní (pomocnice při porodu, pečovatelé o nemocné, sociální pracovnice, desinfektoři atd.). § 3 tohoto zákona praví pak, že působnost státu v oboru zdravotní policie se vztahuje na vše, co dosud obstarávaly v oboru zdravotní policie obce, ať v samostatném či přeneseném oboru působnosti a v § 4, č. 1 d), jmenuje zákon výslovně také zdravotní policii, týkající se »potravin včetně masa«, takže tímto zákonem byly zrušeny předpisy obecního zřízení a zákon čís. 68 z r. 1870 ř. z. v ustanoveních tomuto zákonu odporujících (§ 15 zák. čís. 332/1920 Sb. z. a n.).

Z ustanovení cit. zákona a zákona z 13. července 1922, čís. 236 Sb. z. a n., kterým byl první zákon doplněn a uveden v činnost — kromě ustanovení o pomocném personálu zdravotním (čl. I zák. čís. 236/1922) — a z prováděcího nařízení ze dne 11. ledna 1923, čís. 24 Sb. z. a n., plyne, že výkonnými orgány státní policie zdravotní jsou (státní) lé-

kaři obvodní a obecní, jimž náleží působiti v obcích, pro něž jsou ustanoveni, ve všech věcech této policie podle zákonů upravujících výkon státní služby zdravotně policejní a předpisů vydaných na základě nich (§ 23 cit. nař.). Působnost těchto státních lékařů byla vymezena v § 24 až 27 cit. nař., při čemž nebylo jim uloženo za služební povinnost provádění prohlídky dobytka určeného k porážce a masa. Naopak stanoveno bylo v § 28 uvedeného nařízení jen, že nemohou odmítnouti prohlídku tu stejně jako lékařské úkony ve veřejných ústavech a podrobný dozor nad potravinami, když to není na úkor jejich povinností služebních a nemohou-li býti ustanoveny síly zvláštní a dostane-li se jim zvláštní odměny. Bylo dále tímto § ustanoveno, že v případě, že jsou pro agendu tam zmíněnou ustanoveny síly zvláštní, přísluší nad nimi státním lékařům vrchní dozor při lékařských úkonech a dozoru nad potravinami, nikoli též při prohlídce masa a dobytka. Zákony a nařízení upravující výkon státní policie zdravotní nemají jinak žádného ustanovení o osobách, které mají prováděti prohlídku masa a dobytka. Pokud obsahují ustanovení o pomocném personálu zdravotním (§ 2 zák. čís. 332/1920, §§ 15, 17 zák. čís. 236/1922 Sb. z. a n.), mají na zřeteli pomocné osoby k úkolům zdravotně-lékařským.

Poněvadž předpisy vydané dosud na provedení zákona čís. 332/1920 Sb. z. a n. o výkonu státní zdravotní policie neuložily, jak plyne ze zmíněného § 28 nařízení čís. 24/1923 Sb. z. a n., orgánům pověřeným výkonem státní zdravotní policie, odňaté obcím, také agendu ohledání masa a dobytka, ani neustanovily k jejímu provádění jiné orgány, nutno usuzovati, že zákonem čís. 332/1920 Sb. z. a n., který byl proveden, jak vysvítá jasně ze zákonů a nařízení vydaných dosud v oboru státní zdravotní péče, jen v ohledu zdravotní policie v užším smyslu, nebyly dotčeny dosavadní předpisy o ohledání masa a dobytka, zejména ani příslušnost a působnost obcí v oboru této agendy, která je svou povahou výkonem policie veterinární, jejíž výkon dosud státem nebyl upraven, a že proto přísluší i po vydání zákona čís. 332/1920 Sb. z. a n. obcím.

Úřední postavení F. P. jako obecního ohledače masa a s ním spojená ochrana podle §§ 81 a 312 tr. zák. byly založeny již ustanovením obcí a vzetím do slibu a odepřel-li mu nalézací soud tuto ochranu proto, že nebyl ustanoven okresním úřadem nebo alespoň vzat tímto úřadem do přísahy, vyložil nesprávně zákon v pojmu vrchnostenské osoby podle § 68 tr. zák. a zatížil tedy rozsudek zmatkem podle čís. 9 a) § 281 tr. ř.

Úřadem, t. j. obecním zastupitelstvem, ustanoveného a starostou do slibu vzatého ohledače sluší však považovati nejen za osobu jmenovanou v § 68 tr. zák., nýbrž i za veřejného úředníka podle § 153 tr. zák. Za veřejné úředníky ve smyslu tohoto ustanovení sluší považovati, jak rozsudek správně uvádí, osoby uvedené v § 101, odst. 2 tr. zák., totiž ty, kdo mocí příkazu veřejného, přímo nebo nepřímo daného, ať jsou pod přísahou čili nic, jsou povinni opatřovati práce vlády. Pojem úředníka podle §§ 101, 153 tr. zák. je vymezen úže než pojem úředníka, zřízence a služebníka úřadu státního neb obecního, obsažený v § 68 tr. zák. Za úředníky podle § 153 tr. zák. lze považovati jen ty obecní úředníky a

zřizence a ovšem také jiné orgány pověřené vedením obecních věcí, kteří vykonávají určité práce vlády. Vládními věcmi se pak podle ustálené judikatury nejvyššího soudu rozumějí jakákoliv opatření, která se dotýkají státního celku neb aspoň většího počtu občanů a jimiž se jednotlivec právě z důvodu většího dosahu jeho jednání podrobuje určitým obmezením nebo závazkům (čís. 3170 a j. Sb. n. s.).

Účelem ohledání masa a dobytka je zjistiti, zda maso nebo dobytče jsou zdravé, a tím zameziti, aby se nestalo předmětem trhu maso škodlivé lidskému zdraví, aby se tak zabránilo rozšíření nemocí zvířecích a tím pádu dobytka, jehož chov je národohospodářsky důležitý, a hlavně přenesení nemocí zvířecích požíváním masa z dobytčete nákazou stíženého nebo masa zkaženého nebo jinak na lidi, čímž může býti způsobeno i ve větším rozsahu úmrtí nebo epidemické rozšíření nemocí v obci, kde je takové maso prodáváno a chováno, a odtud přes tento obvod; to jasně dokazuje, že předpisy týkající se ohledání byly vydány jednak v zájmu péče o zdraví občanstva, jednak jako preventivní opatření proti rozšiřování nakažlivých nemocí zvířecích.

Péče o zdraví občanstva je jedním z důležitých úkolů a povinností moderního státu. Důležitost a zájem státu na zdraví občanstva byl vyjádřen dostatečně zákonem čís. 68/1870 ř. z. a zvláště pak zákonem čís. 332/1920 Sb. z. a n., jímž stát sám převzal výkon zdravotní policie a většinu nákladů s tím spojených.

I když agenda, týkající se ohledání masa a dobytka, patří do samostatné působnosti obce, je veřejný zájem na první pohled zcela jasný, takže je jisto, že úkony obecních orgánů v této příčině nemohou býti stavěny na roveň úkonům práva soukromého, nýbrž jsou výronem veřejnoprávních oprávnění a vrchnostenské moci a vztahují se na předmět, který náleží k věcem vládním. Povahu těchto úkonů, jakožto úkonů týkajících se zájmu státního celku, není proto třeba ještě dále dokazovati z řady jiných zákonných předpisů a úvah.

Úkony ohledačů masa a dobytka sluší proto považovati za opatrování věcí vládních ve smyslu § 101, odst. 2 tr. zák. Že byl F. P. zřizencem, po př. orgánem obecním, bylo již dovozeno. Svým ustanovením nebo třeba jen pověřením obcí — o jejíž veřejnoprávní povaze nemůže býti pochybností, když se v § 29 čes. obec. zřízení ukládá obcím za úkol — v přeneseném oboru působnosti — spolupůsobiti k účelům veřejné správy a když také obory činnosti samostatné jsou, jak bylo dovozeno zvláště o výkonu policie, týkající se obchodu masem, vykonáváním prací vládních — a složením slibu řádného plnění povinností, stává se ohledač a stal se také F. P. nikoli soukromým zřizencem obce, nýbrž součástí její veřejnoprávní organizace a výkonným orgánem jejích vrchnostenských práv a tedy úředníkem, jenž z veřejného (nepřímého) příkazu obstarává práce vlády. V souzeném případě bylo tomu tak tím spíše, že P., jak rozsudek zjistil, byl dokonce schválen okresním úřadem.

Když pak F. P. v době činu konal podle zjištění prvního soudu svou službu, to jest ohledával maso, požíval jako úředník ochrany podle § 153

tr. zák., byť i nebyl ustanoven okresním úřadem. Náhled soudu, že F. P. nebyl úředníkem veřejným podle § 153 tr. zák., spočívá tudíž rovněž na mylném výkladu zákona, který činí rozsudek zmatečným z důvodu § 281, čís. 9 a) tr. ř. stížností uplatněného.

Stížnost se domáhá především podřadění skutku obžalovaného pod ustanovení §§ 8, 153 tr. zák., pod který jej podřadila obžaloba. Kvalifikaci tuto vyloučil první soud, jak z odůvodnění rozsudku patrné, také pro nedostatek dalšího objektivního znaku, totiž poškození na těle. Leč náležitosti této se vyžaduje jen k naplnění skutkové podstaty dokonaného zločinu podle § 153 tr. zák. Nedokonaný zločin podle § 153 tr. zák., na který zněla obžaloba a ohledně něhož byl také podle rozsudečného výroku obžalovaný zproštěn obžaloby, spočívá právě v tom, že k uvedenému výsledku, ač byl pachatelem obmyšlen, nedošlo pro nemohoucnost, pro překážku odjinud v to přišlou nebo náhodou, tedy pro okolnosti nezávislé na vůli obžalovaného. Když skutečné poškození na těle není zákonným znakem zločinu podle §§ 8, 153 tr. zák. a zprošťující výrok jest opřen o tento předpoklad, je zřejmo, že bylo i v tomto směru nalézacím soudem nesprávně použito zákona v otázce, je-li skutek obžalovanému za vinu kladený zločinem podle §§ 8, 153 tr. zák., což také v tomto směru stížnost vytýká.

Toto porušení zákona může odůvodniti zmatek podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. jen za předpokladu, že se stalo ke škodě stěžovatelově. Zmateční stížnost bylo by lze uznati oprávněnou, kdyby s úspěchem doličila, že výsledky hlavního přelíčení byly alespoň napověděny skutečností, které by při správném použití zákona opodstatňovaly úsudek, že obžalovaný jednal ve zlém úmyslu předpokládaném §§ 8, 153 tr. zák. a že k zamýšlenému jím dosažení trestného výsledku nedošlo jen náhodou, jak bylo žalováno.

Stížnost dokazujíc, že byla obžaloba nahoře uvedeným nesprávným použitím zákona stížena, vychází ze správné, judikaturou nejvyššího soudu podložené interpretace zákona, že pokus zločinu podle § 153 tr. zák. je možný a že je dán tehdy, byl-li zjištěn při bezvýsledné činnosti přímý úmysl pachatelův přivoditi ublížení na těle osoby, na kterou útočí.

Nestačí tedy pouhý úmysl nepřátelský (úmysl zle nakládati), který je postačitelý při dokonaném zločinu podle § 153 tr. zák. Nevytýkajíc jinak odůvodnění rozsudku vadnost po stránce formální, poukazuje stížnost jen na obsah trestního oznámení, podle něhož obžalovaný u četnictva dozna, že chtěl ohledače P. vyhoditi z krámu svého zaměstnavatele, ježto P. obtěžuje zaměstnavatele různými nepatrnými věcmi. Tím uplatňuje zřetelným poukazem důvod zmatečnosti podle čís. 5 § 281 tr. ř., vytýkajíc, že první soud nepřihlédl k této podle mínění stížnosti důležité okolnosti pro posouzení zlého úmyslu předpokládaného §§ 8, 153 tr. zák. Leč z této okolnosti vyplývá pouze nepřátelské smýšlení a zaujetí obžalovaného vůči jmenované vrchnostenské osobě, jemuž dal

obžalovaný průchod také skutkem, a úmysl dotknouti se těla ohledačova, nikoli však i úmysl způsobiti mu i poškození na těle. Nejde proto o okolnost rozhodnou a tím také ne o zmatek právě uvedený.

Jinak dokazuje stížnost zlý úmysl ze skutku samého, který podle bezvadného zjištění rozsudku spočíval v tom, že obžalovaný uchopil P. napřed za levou ruku a pak, když výkon služby byl podle náhledu rozsudku stížností nenapadeného skončen, uchopil P., když tento před tím obžalovaného udeřil holí do obličeje, znovu kol těla, vyzdvihl ho a udeřil jím proti zdi, aniž ho při tom zranil. Ani toto zjištění samo o sobě nebo třeba ve spojení s okolností shora uvedenou neopodstatňuje ještě zákonný pojem zlého úmyslu podle §§ 8, 153 tr. zák. a předpoklad, že k poškození těla jmenovaného veřejného úředníka nedošlo jen náhodou. Neboť v tomto zevním ději se sice vyjádřil nepřátelský úmysl obžalovaného, avšak neprojevil se bezpečně jeho zlý úmysl přivoditi právně relevantní výsledek, jehož úmyslné způsobení je trestné jako zločin podle § 153 tr. zák., způsobem poznatelným pro třetí osoby tak, aby pozorovatel tohoto děje mohl z něho poznati zlý úmysl obžalovaného způsobiti F. P. poškození na těle. Nelze tvrditi, že s činností, kterou obžalovaný vykonal, bývá obvykle podle zkušeností přivoděn výsledek ustanovením § 153 tr. zák. požadovaný tak, aby z této pravidelnosti výsledku mohl býti dovozen úmysl jej způsobiti a, když výsledky hlavního přeličení nebyl ani napověděn projev obžalovaného poukazující k přímému úmyslu porušiti tělesnou neporušenost jmenovaného ohledače, není opodstatněn zákonný znak subjektivní, o který jde.

Stížnosti nutno však přisvědčiti, pokud vytýká, že nalézací soud neshledal ve skutečnostech, na nichž se zakládá obžaloba, ani skutkovou podstatu přestupku podle § 312 tr. zák. Mylnost odůvodnění nalézacího soudu, jenž neuznal na tento trestný čin proto, že P. nebyl vzat jako ohledač do přísahy, byla již doličena nahoře uvedenými vývody, z nichž vyplývá, že úřední (vrchnostenská) povaha ohledače je založena již ustanovením jeho obcí (obecním zastupitelstvem) a vzetím do slibu obecním starostou. Tyto náležitosti vyplývají ze zjištění prvního soudu, jenž zjistil dále, že F. P. byl ve své funkci schválen okresním úřadem. Podle odst. 1 důvodů rozsudku zjistil nalézací soud, že F. P. konal dne 13. prosince 1935 ohledání masa, tedy svou službu, u zaměstnavatele obžalovaného, a dospěl k přesvědčení, že tato okolnost byla obžalovanému, jak sám doznal, známa. Třeba již P., jak rozsudek předpokládá, skončil svůj konkrétní úkon služby, když jej obžalovaný uchopil za levou ruku a pak kolem těla a vyzdvihl jej a mrštil jím proti zdi, byl ještě ve výkonu služby, když obžalovaný vykonal tuto činnost, k níž došlo, jak rozsudek podle výpovědí obžalovaného i svědka P. zřejmě předpokládá, v obchodě řezníka A. M., zaměstnavatele obžalovaného, kam se právě dostavil P. za účelem ohledání masa, a to bezprostředně po tomto ohledání.

Úmyslným činem obžalovaného, u něhož nepřicházejí podle jeho obhajoby v úvahu důvody vylučující trestnost, byla nepochybně snížena úřední autorita ohledače masa, čehož si obžalovaný už z povahy skutku

musel býti vedom. Zjištěné jednání obžalovaného zahrnuje tudíž veškeré zákoné znaky přestupku podle § 312 tr. zák.

Čís. 5743.

Ustanovenie § 391 tr. zák. o padelaní veřejných listín je k ustanoveniu § 71 tr. zák. prest. v takom pomere ako zákon všeobecný k zákonu zvláštnemu.

Padelanie výučného listu a vysvedčenia o praxi cieľom dosiahnutia živnostenského oprávnenia spadá pod ustanovenie § 391 tr. zák.

(Rozh. zo dňa 14. novembra 1936, Zm III 425/36.)

Obžalovaný M. A., zubný technik, nemajúci ani predpísanú učebnú dobu, ani prax, dohovoril sa so spoluobžalovaným S. S. a tým cieľom, aby získal u krajinského úradu koncesiu k prevádzaniu zubotechnickej živnosti, padelali spoločne jednak výučný list, jednak svedectvo o účinkovaní, opatrivši tieto listiny podpismi a úradnými razítkami príslušných činiteľov. Oba sudy nižších stolíc uznali ich za to vinnými zločinom padelania verejnej listiny podľa §§ 70, 391 tr. zák.

Najvyšší súd zmätočné sťažnosti obžalovaných zčasti odmietol, zčasti zamietol.

Z d ô v o d o v:

Na základe dôvodu zmätočnosti podľa § 385, č. 1 b) tr. p., uplatnená zmätočná sťažnosť namieta, že čin obžalovaného mal byť kvalifikovaný ako prestupok podľa § 71 prest. zák., nakoľko padelanie sa stalo jedine cieľom dosiahnutia zamestnania, prípadne výživy. Zmätočná sťažnosť nie je základná.

Podstatnou náležitosťou činu podľa § 391 tr. zák. je »právna ujma alebo jej možnosť«. Z pojmu »právna ujma« vysvitá, že listina sa musí vzťahovať na určité právo alebo právny pomer, ako to plyní aj z porovnania s ustanovením § 401 tr. zák.

V § 71 prest. zákona uvedené listiny sú prevážne listinami verejnými a falšovanie týchto spojené s právnou ujmou pre niekoho alebo možnosťou právnej ujmy bude trestné podľa ustanovenia § 391 a nasl. tr. zák., jestliže toto falšovanie nespadá pod výnimky uvedené v § 71 prest. zák. Z toho plyní, že § 391 tr. zák. je k § 71 prest. zák. v pomere ako *lex generalis* ku *lex specialis*.

Právna ujma, t. j. stav odporujúci právu môže byť vyvolaný a udržiavaný nielen činom vyčerpávajúcim skutkovú podstatu zločinu podľa § 391 tr. zák., ale aj činom v § 71 prest. zákona opísaným. Právna ujma pre niekoho nastane takmer vždy i pri spáchaní prestupku podľa § 71 prest. zák., takže právna ujma alebo jej možnosť sama nie je rozlišujúcim znakom.

Rozlišujúcim znakom alebo hranicou medzi týmito dvoma činmi sú tie špeciálne skutkové znaky, ktoré sú uvedené výčetmo v § 71 prest. zákona, teda: 1. účely, s akými bola listina falšovaná, 2. taxatívny výpočet druhov listín v § 71 prest. zák. uvedených, 3. rozsah a dôležitosť právnej ujmy, ktorá falšovaním týchto listín môže vzniknúť.